

Sfinxen en andere fabelwezens in Galerie Eylders

Symboliek in schilderijen van Johfra en plastieken van Nel Klaassen

ZANDVOORT. — De wereld der verbeelding is oneindig gevarieerd, meer nog dan de wereld die we de werkelijkheid noemen. De stoffelijke werkelijkheid dan. Er bestaat geen wisselwerking, want ook de wereld der verbeelding kan zich in de stof uit drukken. Ze kan zich materialiseren en die materialiseringsen

„De genit“ heet dit paneel van Johfra, voorstellende de ziel, in de gedaante van een vrouw, in de woestijn des levens beschermend door een grifioen of sfinx.

kunnen uiterlijk op elkaar gelijken en toch verschillend van aard zijn. Wie dat wil ervaren, kan gaan kijken in Galerie Eylders, deze maand gewijd aan sfinxen en andere fabelwezens. Die spelen daar hun rol in werk van Johfra, die hier eerder exposeerde, maar evenzeer in de bronzen en de keramiek van Nel Klaassen. Het is een wonderlijke wereld, die bevruchtend op de geest inwerkt.

Johfra Bosschart uit Aspremont in Zuid-Frankrijk, maar zoals men weet toch een van de meest bekende Neder-

landse symbolistische en surrealistische schilders, exposeerde hier anderhalf jaar geleden eveneens. Voor velen was, na een afwezigheid van tien jaar, dit werk een openbaring. Niet dat bij de liefhebbers van dit soort heel persoonlijke kunst het werk vergeten was geraakt, maar het betekende een verblijvende hernieuwde kennismaking. Die werd overigens gevolgd door nog enige tentoonstellingen in ons land.

Ik behoef er hier niet eens zoveel meer over te schrijven, die wereld van „zielenslandschappen“, waarin zich de mens beweegt, maar zelden vanwege diens individualiteit. Integendeel, het gaat zelden om een mens, bijna altijd om de mens, een vertegenwoordiger van de mensheid of een daaruit genomen groep. Ook mensen zijn dus symbolen bij Johfra en daarom gaan ze op voet van gelijkheid met draken, sfinxen of andere fabelwezens. Het kunnen zelfs sprinkhanen zijn. Daarmee leken die mensen in een geheim verbond, elkaar afstotend en aantrekkend.

En net zo'n geheim verbond is er tussen de levende wezens en de landschappelijke wereld, die er zeer echt uitzien, maar niettemin is opgebouwd uit een soort fantasiegesteente, eruptief oprijzend uit de woestijnen van de droom. En dat alles tezamen geeft dan — ondanks de schijnbare onherkenbaarheid — een schok der herkenning bij hen, die hun eigen land der archetypisch bepaalde dromen durven betreden.

Symbolische kunst wint nog steeds meer veld, ok al wordt ze in de schilderkunst nog steeds door velen moeilijk geaccepteerd. In de muziek zijn we er al lang aan gewend. Aan symbolisch ballet — en er is eigenlijk geen ander ballet dan dat — geven we ons gewonnen. In de beeldhouwkunst is het evenzo. Een beeldhouwster en keramiste als Nel Klaassen uit Zandvoort. Ze maakt

haar Daphnes niet alleen in brons — hetgeen de geaccepteerde regel is — maar nu ook haar sfinxen, chimères, zeemeerminnen en andere fabelvrouwen in keramiek. Even knap uiteraard, want ze won niet voor niets ooit eens de Prix de Rome. Elk amateurisme is haar vreemd. En daardoor krijgen die keramiekjes iets mee van de academie, maar dan wel poëtisch vertaald, zuiver in de vorm en even zuiver van kleur en in allerlei speelse en toch mytologisch bepaalde gedaanten.

En zo dus twee typen sfinxen in Galerie Eylders, die van Johfra en van Nel Klaassen. Meer overeenkomsten zijn er ook te vinden, de bronzen Daphnes van Nel, gevangen in bronzen takken — modern en toch klassiek en in letz aan Zadkine herinnerend — tegenover een geschilderde Oisiris van Johfra. Twee verwante werelden, elk in hun eigen beeldtaal tot expressie gebracht. Vergelijkingsmogelijkheden dus te over, verwondering om het een, bewondering om het ander en tevens een hernieuwde kennismaking met het meest onverwoestbare in de beeldende kunst: het symbool, dat ons de werkelijkheid toont, zij het in een andere gedaante.

HEIN STEEHOUWER

„Daphne“ van Nel Klaassen, de Grieks-mythologische verschijning die in een boom verandert.